

PATVIRTINTA

Marijampolės profesinio rengimo centro
direktorius 2024 m. rugsėjo 02 d.
įsakymu Nr. V1-141

**MOKINIO, BESIMOKANČIO DUONOS IR PYRAGO GAMINIŲ KEPĖJO
SPECIALYBĖS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA
Nr. 2-16**

I. BENDROJI DALIS

- Mokinys privalo vykdyti Marijampolės PRC darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda profesijos mokytojas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.
- Praktinių užsiėmimų metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
- Palaikyti tvarką darbo vietoje.
- Darbo vietoje neturi būti pašalinių žmonių.
- Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis
- Mokiniui draudžiama dirbti su įrengimais, įrankiais jei jis nėra apmokytas neinstrukuotas, kaip reikia saugiai dirbti šiais įrankiais ir įrengimais.
- Praktinių užsiėmimų metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimų.
- Draudžiama be profesijos mokytojo žinios patikėti darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus profesijos mokytojo leidimą.
- Darbuotojas turi žinoti darbo vietose (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.

Simbolis	Reikšmė		Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis įspėjamasis ženklas			Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Galima susižeisti galvą			Įspėjimas. Karšti paviršiai
	Įspėjimas. Slidus paviršius			Įspėjimas. Pavojus įkristi
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga			Įspėjimas. Degi medžiaga
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis privalomasis veiksmas			Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą

	Būtina vilkėti apsauginius drabužius		Būtina avėti apsauginius batus
	Šiukšles mesti į šiukšliadėžę		Būtina dėvėti kepuraitę
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendras draudžiamasis ženklas		Eiti pašaliniams asmenims draudžiama
	Draudžiama šiukšlinti		Draudžiama rūkyti
INFORMACINIAI ŽENKLAI			
	Rinkimosi vieta		Rūkymo vieta
	Pirmoji pagalba		Skubios pagalbos telefonas
	Evakuacinis išėjimas tiesiai		Avarinis išėjimas
	Evakuacinis išėjimas į kairę		Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gesintuvas		Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas		Gaisro aliarmo skelbimo vieta

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

10. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Fizikiniai veiksniai:		
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas mažėja darbuotojo pastabumas. Galimos darbo klaidos, kurios gali būti susijusios	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už reikalaujamą, būtina didinti šviestuvų kiekį ar

	su įvairaus masto incidentais, avarijomis	papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		
Netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t.)	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika	Tinkamai apšildyti, vėdinti patalpas
Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius	Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika	Laikytis elektroaugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė. Remontuoti elektros įrenginius ir prietaisus gali tik asmuo, turintis atitinkamą elektroaugos darbuotojo kvalifikaciją
Netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos)	Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai	Užtikrinti, kad darbo vietoje grindų dangos būtų neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos. Jeigu dėl darbo specifikos grindys būna šlapios ir slidžios, būtina dėvėti apsaugančią nuo paslydimo avalynę
Netvarkingos ar užgriozdintos patalpos	Užkliuvimas, pargriuvimas, užgriuvimas, nukritimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai ar net mirtinos traumos	Nuolat palaikyti tvarką ir švarą patalpose. Laikytis sandėliavimui, patalpų eksploatavimui priežiūrai keliamų reikalavimų
Netvarkingi įrengimai, įrankiai, prietaisai ir kt.	Tikimybė įsipjauti, įsidurti į aštrius daiktus, briaunas, patirti sužalojimus ar įvairaus sunkumo traumas	Dirbti tik su tvarkingais ir reikiamos komplektacijos įrenginiais, įrengimais, juos naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų. Savavališkai darbo priemonių nemodifikuoti
Krentantys, griūvantys daiktai (netvarkingai sukrauti maisto produktai, tara)	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi
Dūžtantys daiktai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukių valymas	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi
Karštos įrenginių dalys, įkaitę paviršiai (karšti skysčiai, garai)	Galimi nudegimai	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesti įkaitusių paviršių, įrenginių dalių, indų, kurių negalima uždengti apsaugomis
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		

Gaisro ir sprogimo pavojus	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus	Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė). Įrenkite kontrolės ir aliarmo priemones. Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje. Nustatykite veiksmų planą gaisro metu.
Asmens higienos taisyklių nesilaikymas	Galimi apsinuodijimo, infekcijų, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis	Suteikti galimybę darbuotojams valgyti, praustis ar atlikti gamtinius reikalus tik tam pritaikytuose vietose
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai</i>		
Nepatogi, priverstinė darbo poza	Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai	Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai</i>		
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos	Dėl netinkamo darbo organizavimo galimos problemos tarp kolegų, konfliktai tarp darbuotojų ir vadovaujančio personalo. Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir iššaukia klaidas. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Aptarti su darbuotojais užduočių planavimą ir paskirstymą. Apsvarstyti darbo proceso eigą. Darbuotojus motyvuoti, sukurti jų atsakomybės sampratą. Problemas spręsti atskiruose pokalbiuose. Sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Patikrinti organizavimą, sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą. Pritaikyti pertraukų sistemą. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus

11. Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

11.1. kojoms ir pėdoms apsaugoti;

11.2. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;

11.3. apsauginiais darbo drabužiais.

12. Mokinys privalo:

12.1. dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir naudoti jas darbo metu;

12.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones;

12.3. laiku pranešti profesijos mokytojui apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

13. **MOKINIO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ.** Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausas, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.

14. Prieš pradėdamas dirbti, duonos kepėjas privalo:

15. apsivilkti darbo drabužius,

16. patikrinti:

17. darbo vietos, stalo, kepimo krosnies sanitarinę būklę, apšvietimą:

18. ar patikimai įžeminta kepimo krosnis, tvarkingas paleidimo įtaisas, kontroliniai matavimo prietaisai;

19. ar tvarkingas kepimo krosnies konvejeris, jis gerai veikia tuščiaja eiga;

20. ar tvarkingi juostinio transporterio saugos gaubtai ir aptvaros, gerai įtempta juosta, jos sandūras;

21. ar tinkama kepimo krosnies temperatūra, gerai veikia garo čiaupai ir vandens purkštuvai;

22. ar tvarkingas pagalbinis inventorių;

23. įjungti ištraukiamąją ir tiekiamąją vėdinimo sistemą, įsitikinti ar ji gerai veikia.

24. Apžiūrėti elektros įrenginius: ar jie įžeminti, ar uždengti elektros skydelio, įrenginio kontaktai, turintys elektros įtampą; ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų, ar įrenginį jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, aštrių briaunų, kitų kabelių, įrenginių. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti.

25. Jungiant elektros įrenginius įsitikinti, ar pakankamo ilgio kabelis, jo pailginimui galima naudoti tik tvarkingus pramoninės gamybos prailgintuvus.

26. Patikrinti, ar veikia įrenginių blokuotės, nenuimti apsauginiai gaubtai, tvarkingas pagalbinis inventorių.

27. Draudžiama:

27.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar įrenginius;

27.2. dirbti su elektros įrankiais ar įrenginiais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;

27.3. dirbti su elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais, jei ant jų išsiliejo skysčiai;

27.4. elektros plytų paviršiaus įkaitimą tikrinti prisiliečiant ranka;

27.5. eksploatuoti išardytus elektros įrenginius, nebaigtus remontuoti;

27.6. pjaustymo mašinų peilių aštrumą tikrinti rankomis.

28. Nepradėti darbo, jeigu pastebėjote valdymo automatikos, manometrų gedimus, bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, pasibaigusį jų patikros galiojimo laiką. Apie tai pranešti tiesioginiam profesijos mokytojui.

29. **MOKINIO VEIKSMAI DARBO METU.** Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

30. Dirbti tik su tvarkingais ir švariais drabužiais.
31. Nedirbti, jei darbo vieta nepakankamai apšviesta.
32. Savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti profesijos mokytojui;
33. Darbo priemonės naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus.
34. Prieš įjungiant ir išjungiant duonos kepimo krosnį, privalu įsitikinti, kad tai nepakenks aplinkiniams.
35. Privalu nuolat stebėti, kad:
 - 35.1. krosnies konvejeris judėtų tolygiai, be trūkčiojimų; grandinės neturi persisukti;
 - 35.2. į kepimo kamerą nepapultų pašalinių daiktų, galinčių sukelti gedimus ir avariją;
 - 35.3. gerai veiktų ištraukiamoji ir tiekiamoji vėdinimo sistema
36. Pastebėjus, kad kepimo krosnies mūre atsirado įtrūkimų, apie tai pranešti meistriui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui.
37. Dėti ant kepimo krosnies konvejerio lentynų duonos ar pyrago pusgaminius leidžiama tik konvejeriui sustojus.
38. Kad krosnies lentynos neišlinktų, neperkrauti jų formomis arba skardomis su tešla.
39. Skardas arba formas su tešla dėti ar nuimti nuo lentynų tik su pirštinėmis.
40. Trupinius, sudegusius miltus ir svilėsius nuo lentynų valyti ilgokočiu metaliniu šepėčiu ir tik sustabdžius krosnies konvejerį.
41. Gaminius įpjauti, subadyti tik inventoriniais peiliais ir badikliais, žymėti tik inventoriniais žymekliais. Peiliai, badikliai ir žymekliai turi būti pritvirtinti darbai patogioje vietoje.
42. Jei prisilietus prie kepimo krosnies juntamas elektros srovės poveikis, nedelsiant ją išjungti, ant paleidimo įtaiso pakabinti lentelę su užrašu „NEJUNGTI“ apie tai pranešti meistriui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui.
43. Papildomam arba avariniam apšvietimui naudoti tik 12V įtampos sprogimo atžvilgiu nepavojingą kilnojamąją lempą. Ji turi būti su inventorine žyma ir tvarkinga.
- 44. DUONOS KEPĖJUI DARBO METU DRAUDŽIAMA:**
 - 44.1. dirbti, jeigu kepimo krosnis netvarkinga arba neižeminta, netvarkingi garo čiaupai ir vandens purkštuvai;
 - 44.2. naudoti netinkamas. sulankstytas, sudegusias ir pan. kepimo formas bei skardas;
 - 44.3. nevienodai pakrauti arba perkrauti konvejerio lopšelius;
 - 44.4. pakrauti ir iškrauti duonos gaminius be pirštinių;
 - 44.5. judant krosnies konvejeriui taisyti kepančių pusgaminių formas, lopšelius ir skardas, valyti kepimo kamerą ir šalinti jos gedimus;
 - 44.6. remtis į kepimo krosnį, jos saugos aptvaras (skardinius skydus ar pan.);
 - 44.7. dirbti neveikiant vėdinimo sistemai;
 - 44.8. duonai įpjauti, subadyti ir žymėti naudoti neinventorinius peilius, badiklius, žymeklius;
 - 44.9. be profesijos mokytojo leidimo nors trumpam palikti darbo vietą, leisit dirbti kitam asmeniui, darbo vietoje būti pašaliniams žmonėms.
 - 44.10. Suteptus darbo drabužius privalu pasikeisti.
45. **MOKINIO VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS.** Užsidegus kepimo kamerai ar įvykus sprogimui, trūkus konvejerio grandinei, nukritus kepimo formoms ar skardoms, įvykus

kokiai kitai avarijai, nedelsiant išjungti kepimo krosnies konvejerį, ant paleidimo įtaiso pakabinti lentelę su užrašu „NEJUNGTI DIRBA ŽMONĖS!“, apie tai pranešti profesijos mokytojui.

46. Pastebėjus ceche ar kepyklos teritorijoje gaisrą, nedelsiant apie tai pranešti profesijos mokytojui, gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

47. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, apie įvykį pranešti profesijos mokytojui.

48. BAIGĖS DARBĄ, MOKINYS PRIVALO:

48.1. sutvarkyti darbo vietą;

48.2. išvalyti krosnį, kepimo formas bei skardas;

48.3. nunešti į vietą įrankius;

48.4. apie pastebėtus trūkumus pranešti profesijos mokytojui;

48.5. darbo drabužius tvarkingai sudėti į jiems saugoti skirtą vietą;

Instrukciją parengė: Darbų ir civilinės saugos inžinierius

V. Naruševičius